

SPRAWOZDANIA Z KONFERENCJI

STUDIA Z TEORII
WYCHOWANIA
TOM IX: 2018 NR 2(23)

Lucyna Myszka-Strychalska

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Sprawozdanie z seminarium Zespołu Badań nad Młodzieżą

W dniu 8 czerwca 2018 roku na Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu odbyło się Posiedzenie Zespołu Pedagogiki Młodzieży, działającego przy Komitecie Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk. W szóstym Posiedzeniu ZPM wzięło udział 65 osób. Posiedzenie otworzyła Przewodnicząca Zespołu Pedagogiki Młodzieży prof. zw. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska, przypominając najważniejsze założenia i idee, jakie towarzyszyły inicjatywie i powołaniu działalności Zespołu Pedagogiki Młodzieży działającego przy Komitecie Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk. Następnie Przewodnicząca złożyła podziękowania prof. Renacie Nowakowskiej-Siuta za przyjęcie zaproszenia do wygłoszenia wykładu zatytułowanego *Studenci o sobie. Autopercepcje w konfrontacji z funkcjami i zadaniami współczesnej szkoły wyższej*.

Prof. zw. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska przywitała gości, którzy przybyli na posiedzenie ZPM oraz wręczyła nowe powołania osobom, które dołączyły do Zespołu Pedagogiki Młodzieży. Przewodnicząca Zespołu Pedagogiki Młodzieży zaprosiła gości do wzięcia udziału w inicjatywnie *Poranna kawa z cytatami: One, Oni mówią...* Zaznaczyła, iż celem przedsięwzięcia jest wzbudzenie refleksji na temat młodzieży oraz współczesnego świata, w którym przychodzi jej żyć. Przywołując tezę, zgodnie z którą „bywa tak, że człowiek zmienia zdanie, ale bywa też tak, że zdanie zmienia człowieka” prof. zw. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska zachęciła przybyłe osoby do podjęcia namysłu nad przytoczonymi fragmentami dwóch tekstów autorstwa brytyjskiego filozofa politycznego Johna N. Graya oraz znanego w środowisku naukowym filozofa, socjologa - Zygmunta Baumana, które na poprzednim posiedzeniu zespołu zostały przydzielone dr Tomaszowi Sosnowskiemu,

dr Celinie Włodarczyk-Czech, dr Małgorzacie Mikut oraz dr Mateuszowi Marciniakowi. Młodzi badacze mieli podjąć refleksję nad cytatami i podzielić się swoimi przemyśleniami na obecnym spotkaniu.

Jako pierwszy głos zabrał dr Tomasz Sosnowski, który podzielił się z zgromadzoną publicznością swoimi przemyśleniami na temat cytatu Johna N. Graya. Doktor podziękował za możliwość zabrania głosu. W refleksji przytoczył myśl prof. K. Gibińskiego, który zwrócił uwagę na istniejący konflikt pomiędzy nauką a etyką, których rozwój nie tylko trzeba śledzić, ale również nie dopuścić do zagłuszenia głosu własnego sumienia. Dr Tomasz Sosnowski wyraził wątpliwość, czy rozwój nauki nie przyczynia się do zagłuszania własnych przekonań etycznych jednostki. Kolejnym cytatem inspirującym go do przedstawienia swoich myśli był fragment wypowiedzi autorstwa E. Reval odnoszący się do zjawiska przekraczania granic, z których nie ma powrotu. W podsumowaniu swojej wypowiedzi zaznaczył, iż przekraczanie granic staje się impulsem do rozwoju jednostki, dlatego istotne jest podejmowanie działań przyczyniających się do tworzenia warunków czyniących człowieka ambasadorem zasad etycznych.

Dr Celina Czech Włodarczyk, nie mogła przybyć na spotkanie z powodu swojego uczestnictwa w konferencji, dlatego też jej myśli na temat cytatu Johna N. Graya odczytał dr Mateusz Marciniak. Doktor przyjęła stanowisko, zgodnie z którym współczesne osiągnięcia naukowo-badawcze nie idą w parze z rozwojem społeczno-demokratycznym państw, ponieważ można w nich dostrzec regres na płaszczyźnie społeczno-moralnej. Przykładowo takiego stanu rzeczy dopatrzyła się w polskiej rzeczywistości politycznej, w której nie uznaje się praw i potrzeb osób niepełnosprawnych, homoseksualnych oraz imigrantów, ponieważ decyduje się o nich w sposób arbitralny. Pokróćce przybliżyła również oddziaływanie mechanizmu niebezpiecznych ideologii rasistowskich, które będąc rozpowszechnione w przeszłości i niosąc za sobą wiele zła, obecnie znajdują zainteresowanie społeczne w szczególności w grupie osób młodych, które są wobec nich bezkrytyczne oraz nie dostrzegają w nich niczego nieetycznego. Dr Celina Czech-Włodarczyk podkreśliła także, że rozwój nauki, głównie ekonomii ma wpływ na dobro społeczne, co nie zawsze ma charakter etyczny i bardzo często pozostaje poza zasięgiem demokracji. Kolejną przytoczoną przez młodą badaczkę tezę było zwrócenie uwagi na to, iż społeczeństwo, które nie pozwala na głos w sferze publicznej, umieszcza siebie na drodze do zniewolenia.

Na temat drugiego cytatu autorstwa Zygmunta Baumana jako pierwsza głos zabrała dr Małgorzata Mikut. Badaczka podziękowała za przytoczenie owego fragmentu myśliciela, który stał się dla niej przyczynkiem do wielu

refleksji, ponieważ zawierają ogromny ładunek informacyjny. Dr Małgorzata Mikut w swojej wypowiedzi przedstawiła podjęty namysł nad kondycją ludzką. Zwróciła uwagę na to, iż towarzyszą jej takie właściwości współczesnego świata jak: dynamizm, życie w wielkich miastach w natłoku wrażeń, natychmiastowość, „brak końca linii mety”, konieczność dokonywania wyboru, poddawanie się niewoli bezrefleksyjności. Czynniki te uznała za istotne kondycji dla młodzieży, która może mieć trudności z podejmowaniem decyzji w zmiennej rzeczywistości i tym samym odraczać moment wejścia w dorosłość. Mówczyni określiła zadania stawiane przed edukacją w kontekście nakreślonej problematyki. Zaliczyła do nich: pielęgnowanie uczucia życia w zgodzie z ambiwalencją, pogłębianie tolerancji dla odmienności, wzmacnianie umiejętności krytycznego myślenia, przyjęcia odpowiedzialności za własne wybory, przezwyciężanie ucieczki od wolności.

Z kolei dr Mateusz Marciniak wraził radość z tego, iż cytaty z publikacji Zygmunta Baumana trafiły właśnie do niego, ponieważ zajmuje się badaniem twórczości tego naukowca. W swojej wypowiedzi zwrócił uwagę na zmianę specyfiki życia człowieka, której towarzyszy dynamizm przemian, ucieczka do świata wrażeń, odrzucenie przywiązania do czegośkolwiek, które przyczyniają się do poszukiwania szczęścia w wolności wyboru. Zaprezentował także wyniki badań pilotażowych przeprowadzonych na potrzeby habilitacji. Były to badania pilotażowe, badania sondażowe przeprowadzone na grupie 65 studentów. Zadanie respondentów polegało na odniesieniu się do wskazanych właściwości współczesnego człowieka i dookreśleniu, w jakim stopniu sami reprezentują te cechy. Otrzymany materiał empiryczny dowiódł, iż badana młodzież akademicka doświadcza większej przyjemności z bycia w ruchu, niż w możliwości zatrzymania się, co wskazuje na jej możliwości adaptacyjne do warunków współczesności.

Następnie prof. zw. dr hab. Agnieszka Cybał-Michalska podsumowała wystąpienia młodych badaczy, zwracając uwagę na to, iż w swoich rozważaniach podjęli oni trud przyjrzenia się jednostce oraz kondycji jej tożsamości. Podkreśliła także, iż Zygmunt Bauman przestrzegał ludzi przed „byciem w ciągle w drodze”, który uniemożliwia refleksję. Następnie przewodnicząca przytoczyła kolejne cytaty, pochodzące z prac: filozofa niemieckiego Bernharda Waldenfelsa oraz Zygmunta Baumana. Pierwszy z nich trafił do rąk dr Astrid Tokaj oraz mgr Karola Motyla, drugi zaś do dr hab. Agaty Matysiak-Błaszczyk oraz dr Mirosławy Ściupider-Młodkowskiej. Refleksje tych młodych badaczy zostaną przedstawione podczas kolejnego posiedzenia zespołu.

W dalszej części posiedzenia Przewodnicząca ZPM prof. zw. dr hab. Agnieszka Cybał-Michalska oddała głos prof. Renacie Nowakowskiej-Siuta,

która przywitała zgromadzonych członków ZPM dziękując za zaproszenie i możliwość wygłoszenia wykładu na temat: *Studenci o sobie. Autopercepcje w konfrontacji z funkcjami i zadaniami współczesnej szkoły wyższej*. Wykładająca zaznaczyła, iż jej wystąpienie będzie poświęcone refleksji nad rolą szkolnictwa wyższego w rozwijaniu podmiotowości studentów i studentek. Następnie mówczyni zadała pytanie retoryczne traktujące o tym, czy można mówić o młodzieży jedynie w kategoriach trudności i problemów jakie generują? Teoretyczne ramy wystąpienia zostały wyznaczone przez założenia konstruktywizmu społecznego, w tym w szczególności przez myśli Petera Bergera, Thomasa Luckmanna i Michela Foucaulta, pedagogiki maksymalnej koncentrującej się na akceptowaniu podmiotowości jednostki (Zbyszko Melosik) oraz liberalizmu politycznego Richarda Rorty'ego. Profesor przyjęła tezę, zgodnie z którą rzeczywistość powinna maksymalizować warunki korzystne dla rozwoju jednostki w kontekście jej własnych wyborów i przekonania o swojej ważności.

Profesor Renata Nowakowska-Siuta rozpoczęła rozważania od określenia społecznej roli uniwersytetu i nauczycieli akademickich. Uznała, iż główne zadanie osób nauczających na uczelni wyższej koncentruje się na wzmacnianiu autonomii studenta. W tym miejscu odwoła się do myśli Jaspersa traktującej o tym, że „uniwersytet jedności ludzi jako instytucja, której powołaniem jest zarówno poszukiwanie, jak i przekazywanie prawdy za pośrednictwem nauki”. Profesor doszukała się w niej zachęty do podjęcia namysłu nad podmiotowością i dialogicznością relacji nauczyciel-uczeń i budowaniem poczucia sprawstwa studentów.

Mówczyni w swoim wystąpieniu przytoczyła wyniki badań własnych przeprowadzonych na grupie 102 osobowej młodzieży akademickiej z kierunków filologicznych i historycznych o specjalności nauczycielskiej. W eksploracjach wykorzystwała kwestionariusz Bogdana Wojciszke do rozpoznania orientacji sprawczych i wspólnotowych. Otrzymany materiał empiryczny wskazywał, iż zdecydowana większość badanej młodzieży czuje się pomocna, ukierunkowana na wspieranie innych, zaś w mniejszym stopniu przebojowa i przedsiębiorcza. Wyniki te stały się dla profesor przyczynkiem do podjęcia namysłu nad tym, czy stanowią one rezultat modelowania społecznego, czy też efekt sublimacji potrzeb osobistych badanych? Następnie omówiła funkcje uczelni wyższej, wśród których wskazała: uczestnictwo w zmianie i w tworzeniu zmian, ukształcalność (Alain Touraine), kształtowanie postaw oraz oddziaływanie na kulturę. W kontekście dociekań nad rolą uczelni wyższej w społeczeństwie, profesor Renata Nowakowska-Siuta podjęła refleksję nad zadaniem studentów w tworzeniu wiedzy i poszukiwaniu jej wspólnie

z wykładowcami, jak i również możliwości zastosowania pojęć „racjonalność” i podmiotowość” na płaszczyźnie edukacji oraz w procesie kształtowania tożsamości młodzieży. Następnie profesor przytoczyła cytaty wypowiedzi Tadeusza Gadacza o mądrości, która znika z naszego języka, podobnie jak wiele innych słów takich jak honor czy cnota.

W dalszej części wykładu profesor odnosiła się do romantycznej idei uniwersytetu porównując ją z procesem kształcenia realizowanego w podstawowym zakresie poprzez modelowanie zachowań. Stwierdziła także, iż powszechne obecnie postawy są odzwierciedleniem braku wartości lub ich nadmiaru i rozproszenia. W swoich rozważaniach podjęła również kwestię przekazu uniwersytetu oraz przekazu kulturowego. Przytaczała różne przykłady rozpatrywania tej relacji takie jak: „lejek norymberski” (analizowany w kategoriach masowości edukacji oraz stosowania czegoś nieadekwatnego do wymogów współczesności), bierności i adaptacji w procesie nauczania (wspieranie twórczej postawy podmiotu nauczania lub traktowanie go jako przedmiotu chłonnego wiedzy).

Profesor Renata Nowakowska-Siuta zakończyła wystąpienie stwierdzeniem, iż analiza deklaracji młodych dorosłych dotycząca ich poczucia wspólnotowości i sprawczości, pozwala optymistycznie wnioskować odnośnie ich ukształcalności, co daje nadzieję na to, że są oni przyszłością świata.

Po zakończonym wykładzie głos zabrała Przewodnicząca Zespołu Pedagogiki Młodzieży prof. zw. dr hab. Agnieszka Cybał-Michalska, dziękując za zaprezentowanie interesujących poznawczo treści prof. dr hab. Renacie Nowakowskiej-Siuta. Następnie zaprosiła wszystkich członków Zespołu do dyskusji.

Jako pierwszy głos zabrał prof. zw. dr hab. Zbyszko Melosik. Podziękował za poruszenie problematyki, która ma doniosłe znaczenie dla rozwoju młodzieży oraz podzielił się swoją refleksją odnośnie istnienia w społeczeństwie walki o to, która władza jest uprawniona i powszechności opinii, iż „mądrość” społeczna tkwi w błyskotliwości i skuteczności wiedzy jego członków. Zapytał także o to, czy poczucie sprawstwa może być traktowane jako kategoria wysocjalizowana, bez względu na wydarzenia życiowe? Poprosił także mówczynię o dookreślenie miejsca rozproszenia w życiu pokolenia młodych. Profesor Renata Nowakowska-Siuta swoje ustosunkowywanie się do zarysowanych kwestii rozpoczęła od wyrażenia wątpliwości, co do tego, czy obecnie należy mówić o pokoleniu, czy raczej o kohortach oraz czy w dobie współcześnie powszechnej różnorodności można określać, że młodzież jest taka lub inna. Stwierdziła również, że rozproszenie towarzyszy wszystkim ludziom w wielu sytuacjach, jednak

większość z nich pragnie i tęskni do linearności. W odpowiedzi na pytanie dotyczące sprawstwa młodzieży uznała, że stanowi ono szeroki problem związany z postawami rodzicielskimi, dlatego też niniejszego zagadnienia nie należy rozpatrywać w oderwaniu od kapitału kulturowego. Z kolei odnosząc się do „mądrości” społeczeństwa, zwróciła uwagę, iż nie bez znaczenia jest tutaj przekaz medialny i treści generowane on-line, które zastąpiły wiele relacji ludzkich. Wyraziła obawę, iż nauczyciele akademicy uznają uprawnienie sądów nieracjonalnych, np. pochodzących z Wikipedii, co wynika z tego, iż często zmusza się ich do przeciętności i określania powszechnych wymagań dla studentów.

W dyskusję włączyła się prof. zw. dr hab. Agnieszka Cybał-Michalska, przytaczając myśl Zygmunta Bauman o tym, iż należy poszukiwać prawdy, nie zaś oczywistości. Zaznaczyła również, iż droga ta nigdy nie ma końca, ponieważ w przypadku każdych poszukiwań o charakterze kognitywnym, wskazany jest wielokrotny i krytyczny namysł, nie ma bowiem jednej absolutnej prawdy. Natomiast w odniesieniu do kategorii „sprawstwa”, profesor zaznaczyła, że nie bez znaczenia jest aspekt poczucia, wskazujący na jego podmiotowe wycieniowanie. Stanowi ono zatem element tożsamości, związany zarówno z procesem socjalizacji jak i samodoskonalenia się. Sprawstwo jest bowiem jednym z elementów orientacji prorozwojowej. Warto zatem podjąć refleksję nad tym, skąd bierze się to poczucie, iż ma się wpływ na bieg zdarzeń, co je determinuje. W tym miejscu, wypowiadająca się przywoływała Anthony’ego Giddensa, który przyznawał słuszość tezie, iż każde innowacyjne działanie wymaga wiary w pomyślność zdarzeń.

Następnie głos zabrała prof. zw. dr hab. Magdalena Piorunek dziękując za ważne słowa dotyczące podmiotowości w edukacji wyższej, która coraz częściej zabija twórczość przypominając maszynę korporacyjną. Zapytała również, w jakim stopniu dobór próby badawczej wpłynął na wyniki badań? Prof. dr hab. Renata Nowakowska-Siuta przypominała, iż w swoich eksploracjach posłużyła się doborem celowym. Inspiracją ich podjęcia były prawidłowości zaobserwowane w otaczającej ją rzeczywistości akademickiej w zakresie poznawczym i społecznym. Stwierdziła także, iż przeprowadzenie badań w innej grupie, dostarczyłoby innych rezultatów, które mogłby stanowić kontekst porównawczy dla obecnych.

Kolejną myślą z zebranymi podzielił się dr Bogusław Dzieciół, który zwrócił uwagę na rolę sprawstwa i podmiotowości w generowaniu „chorobliwej nieograniczoności” (Durkheim). Zapytał bowiem o to, czy nieograniczone sprawstwo i podmiotowość to z pewnością wartości edukacyjne? Prof. dr hab. Renata Nowakowska-Siuta powiedziała, iż sprawstwo

i wspólnotowość, których rozpoznania dokonała to dwie różne kategorie. Poczyniła także spostrzeżenie specyficznego spojrzenia egzystencjalistów do bytu. To czy jesteśmy w stanie optymistycznie potraktować autopercepcję młodych ludzi, zależy od nas. Takie podejście zachęca do przypatrywania się zasobom młodzieży, nie zaś ich brakom. Profesor podzieliła się również swoim osobistym pragnieniem osiągnięcia przekonania, iż jej student potrafi samodzielnie i krytycznie myśleć.

Później głos w dyskusji zabrała dr Eliza Rybska pytając o to, jaka jest relacja pomiędzy prawdą a wiedzą? Prof. dr hab. Renata Nowakowska-Siuta swoją odpowiedź rozpoczęła od zadania pytania o to, czy możliwa jest sytuacja, w której każdy będzie miał swoją prawdę? Z prawdą i mądrością jest tak, że nigdy żaden człowiek nie będzie w stawnie ich do końca osiąść, ponieważ są one wartościami, a zatem czymś, do czego się dąży. Wiedza z kolei, to stan dorobku pokoleniowego, który ulega permanentnemu pomnażaniu. W takim rozumieniu prawda jest wartością rudymენტarną, zaś wiedza – drogą do owej prawdy.

Ostatni głos w dyskusji zabrała prof. zw. dr hab. Agnieszka Gromkowska-Melosik zaznaczając, iż kluczem do wszystkiego jest zrozumienie paradygmatu, na którym się opieramy w swoich rozważaniach. Kiedy się na jakiś zdecydujemy, będziemy mieli też konstrukcję tego, co jest prawdą w tym obszarze. Przytoczyła także myśli Pierre Bourdieu, który sporo namysłu poświęcił statusowi wiedzy na gruncie akademickim.

Obrady zakończyła prof. zw. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska podkreślając, iż na uniwersytecie mówimy o nie o prawdzie naukowej a o prawdach naukowych. W tej sytuacji nie ma zatem możliwości myślenia w kategoriach jednej prawdy, ponieważ ram teoretycznych jest wiele. Celem podsumowania dyskusji zaakcentowała rolę kategorii podmiotowości oraz przytaczając definicję autorstwa Marii Czerepaniak-Walczak, w myśl której oznacza ona „poczucie przez jednostkę mocy twórczej i sprawczej, ale też ponoszenie konsekwencji i odpowiedzialności”, podkreśliła, iż człowiek musi o swojej podmiotowości zaświadczyć, wprowadzając swoje słowa w czyn. Następnie ponownie podziękowała gościowi za przyjęcie zaproszenia oraz za wygłoszenie niezwykle interesującego poznawczo wykładu, który wielokrotnie płaszczyznę refleksji dotyczącej młodzieży.

Gośćmi specjalnymi VI Posiedzenia Zespołu Pedagogiki Młodzieży były uczennice z Poznańskiej Szkoły Chóralnej Jerzego Kurczewskiego, które zaprezentowały różne utwory muzyczne, wśród których znajdowały się między innymi: „Kołysanka”, „Służyłem ja tobie”, „Ptak”, „Ave Maria”. Chór przygotowuje się do występu na Festiwalu w Hanowerze. Prof. zw. dr

hab. Agnieszka Cybal-Michalska po zakończonym występie, podziękowała dziewczynkom za obecność, zaś widownia nagrodziła je gromkimi brawami.

Kontynuując Posiedzenie prof. zw. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska przypomniała o utworzonych w ramach Zespołu Pedagogiki Młodzieży Zespołach Roboczych, do których każdy członek ZPM mógł przystąpić. Zaprosiła do prezentacji działalności Zespołu Roboczego: *Młódzież – między edukacją a rynkiem pracy, którego koordynatorką jest prof. zw. dr hab. Magdalena Piorunek*. Profesor zabrała głos jako pierwsza. Przypomniała główne cele towarzyszące powstaniu zespołu roboczego związane z przyglądaniem się młodym ludziom będących w okresie tranzytacji z edukacji na rynek pracy. Następnie przedstawiła skład osobowy zespołu, w którym wymieniła: dr hab. prof. nadzw. AJD Daniela Kukłę, dr hab. Jolantę Suchodolską, dr hab. Małgorzatę Rosalską, dr Joannę Nawój-Połoczańską, dr Joannę Mintę, dr Aleksandrę Kulpa-Puczyńską, dr Dorotę Prysak, dr Ewę Kasperek-Golimowską, dr Annę Wawrzonek, dr Agnieszkę Skowrońską-Pućkę, dr Joannę Kozielską, dr Renatę Wawrzyniak-Beszterdę, jak i również zaprezentowała publikacje ich autorstwa.

Swoje osiągnięcia naukowe jako pierwsza przybliżyła dr hab. Jolanta Suchodolska. Zadeklarowała, iż w obszarze jej zainteresowań badawczych znajduje się młodzież będąca w okresie przejścia z etapu młodzieńczości do wczesnej dorosłości, analizowana nie tylko z perspektywy kariery zawodowej, ale także w kontekście jej własnej autonomii i samodzielności. Jej rozważania osadzone są w teoriach i koncepcjach doświadczania siebie i własnej codzienności oraz teoriach sytuujących młodych dorosłych na tle innych grup dorosłych. Dr hab. Jolanta Suchodolska zaznaczyła ich w swoich dociekaniach naukowych stara się analizować przestrzeń edukacji i planowania przyszłości przez studentów, subiektywny wymiar ich dorosłości, nienormatywność fazy „wyłaniającej się dorosłości” oraz ich czas psychologiczny. Mówczyni przedstawiła wyniki badań przeprowadzonych wśród młodzieży z uczelni wyższych na Śląsku. Przyglądając się przestrzeni edukacyjnej tej grupy, zwróciła szczególną uwagę na kryteria wyboru studiów oraz ich znaczenia dla rozwoju badanych. Uzyskany materiał empiryczny pozwolił na stwierdzenie, iż istotnym powodem zadowolenia studentów jest fakt finalizowania studiów. Badaczka dostrzegła również związek pomiędzy kierunkiem studiów a wyobrażeniem odnośnie przyszłości.

Następnie swoją sylwetkę naukową zaprezentowała dr Anna Wawrzonek. Poinformowała ona słuchaczy, iż jej zainteresowania badawcze koncentrują się wokół: wymiarów aktywności zawodowej dorosłych, tranzytacji młodych na rynek pracy, czynników determinujących sukces na rynku pracy,

powinności dorosłości – perspektywy młodych dorosłych, pokoleń na rynku pracy. Wspomniała również o prowadzonych przez siebie badaniach sondażowych koncentrujących się na próbie odpowiedzi na pytanie „Jak młodzi dorośli postrzegają swoje zadania rozwojowe w okresie wyłaniającej się dorosłości?” prowadzonych wśród studentów Wydziału Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Uzyskany materiał empiryczny pozwolił jej na wysnucie wniosku, iż największą presję społeczną młodzi ludzie odczuwają w obszarach edukacja/ wykształcenie, rozwój osobisty oraz kariera zawodowa, z kolei najważniejsze w perspektywie 3 najbliższych lat dla respondentów wydają się być: związek partnerski, rozwój osobisty oraz rozwijanie i umacnianie relacji ze znajomymi i przyjaciółmi.

Kolejną reprezentantką zespołu roboczego *Młodzież - między edukacją a rynkiem pracy* przedstawiającą swoje zainteresowania naukowe była dr Ewa Kasperek-Golimowska. Poinformowała, iż poszukiwania eksploracyjne koncentrują się na poszukiwaniu wyznaczników i określeniu warunków optymalnego funkcjonowania człowieka oraz zasobów rozwojowych, pomimo obciążeń, problemów i trudności analizowanych także w kontekście promocji zdrowia w miejscu pracy. W szczególności oglądowi poddaje ona wiedzę pracowników na temat zdrowego stylu życia i odżywiania się, strategii radzenia sobie ze stresem, umiejętności utrzymywania równowagi pomiędzy życiem prywatnym i zawodowym.

Dr Joanna Nawój-Połoczańska, z kolei, zajmuje się analizowaniem młodzieży jako podmiotu partycypującego w przestrzeni edukacji, pracy oraz doradztwa zawodowego. Zapoznała słuchaczy ze swoimi publikacjami, wśród których należy wskazać książki *Metoda projektu w doradztwie zawodowym*, *Scenariusze warsztatów dla dzieci i młodzieży*, *Ku czemu doradzać? O projektach biegu życia uczniów szkół ponadgimnazjalnych*. Nadmieniła także, iż jest w trakcie realizacji projektów badawczych zogniskowanych wokół rozpoznania: paradygmatów instytucji wspierających młodzież w budowaniu karier, algorytmach wyboru zawodu w perspektywie płci (kulturowej), doradztwa społeczno-zawodowego u progu zmian instytucjonalnych.

Następna mówczyni dr Aleksandra Kulpa-Puczyńska zaznaczyła, iż w obszarze jej zainteresowań badawczych znajdują się: sytuacja absolwentów szkół zawodowych i szkół wyższych na rynku pracy, zarządzanie karierą w warunkach zmiennego zatrudnienia, elastyczne formy organizacji pracy (praca w przestrzeniach coworkingowych), przedsiębiorczość osób młodych w niepewnej i zróżnicowanej rzeczywistości zawodowej. Wspominała, iż aktualnie cel swoich dociekań naukowych skoncentrowała na dokonaniu krytycznej analizy wiedzy o przedsiębiorczości młodych Polaków i jej

determinantów oraz identyfikacji form oraz metod budowania kapitału społecznego.

Następną referującą osobą była dr Joanna Kozielska. Podkreśliła, iż w obszarze jej zainteresowań badawczych mieszczą się: emigracja zarobkowa o powrót do kraju w doświadczeniach współczesnych Polaków, wybory edukacyjno-zawodowe młodzieży szkolnej, szkolnictwo branżowe oraz niedyrektywne formy wspierania rozwoju (*coaching*). Podjęła również próbę krótkiego scharakteryzowania realizowanego projektu badawczego dotyczącego uczniów i dyrektorów szkół ponadgimnazjalnych, pracodawców oraz doradców zawodowych z powiatu gnieźnieńskiego. Z przytoczonych przez nią wniosków z badań wynika, że w powiecie gnieźnieńskim istnieją duże trudności ze znalezieniem pracowników, mimo dużej aktywności pracodawców w zakresie poszukiwania pracowników, absolwenci gimnazjów niechętnie wybierają edukację w szkołach zawodowych, mimo bogatej oferty tego rodzaju placówek oraz że edukacyjno – zawodowe wybory uczniów nie zawsze są związane z sytuacją na lokalnym rynku pracy.

Dr Agnieszka Skowrońska-Pućka w obszarze swoich dociekań badawczych wskazała małeletnie macierzyństwo realizowane w warunkach instytucjonalnych, proces usamodzielniania wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych, sytuację edukacyjno-zawodową młodzieży z grup defaworyzowanych oraz niedyrektywne formy wsparcia rozwoju. Prowadzone przez nią badania związane były z rozpoznaniem świata młodych dziewcząt, które (przed)wcześnie zostały matkami, podejmując role niekorespondujące z ich możliwościami fizycznymi, jak i psychologicznymi oraz społecznymi, a ich macierzyństwo realizowane było w warunkach instytucjonalnych. Wśród istotnych z perspektywy scharakteryzowanego projektu wniosków należy wskazać: zmieszoną szansę na ukończenie edukacji, jako efekt wystąpienia wczesnego macierzyństwa, brak planowania swojej przyszłości edukacyjno-zawodowej przez młode matki oraz nieposiadanie sprecyzowanych celów życiowych.

Ostatnia głos zabrała prof. zw. dr. hab. Magdalena Piorunek i przedstawiała swoje dokonania naukowe. Sprecyzowała, iż jej główne zainteresowania naukowe oscylują wokół funkcjonowania człowieka w kontekście pracy, kształtowania i przebiegu biografii zawodowych na poszczególnych etapach życia człowieka oraz wpieranie go w biegu życia (poradnictwo biograficzne). Profesor wskazała również projekty badawcze, w których brała udział tj. *Orientacje biograficzne młodych okresu transformacji*, *Bieg życia zawodowego człowieka – kontekst transformacji kulturowych*, *Soziale Probleme von Jugendlichen in ausgewählten Ländern Ostmitteleuropas*, *Relacje społeczne*

w przestrzeni edukacyjnej, gimnazjaliści o swoich wychowawcach. Kompetencje społeczne wychowawców w relacjach z uczniami. Prof. zw. dr hab. Magdalena Piorunek scharakteryzowała wyniki prowadzonych badań longitudinalnych wśród młodzieży dotyczących jej ustosunkowania do przyszłości edukacyjno-zawodowej realizowanej w warunkach nieprzejrzystości współczesnego świata. Jako efekt eksploracji zaprezentowała strategii projektowania kariery przez młodzież, wśród których należy wskazać strategię: kondensacji (wczesne sprecyzowanie orientacji zawodowych oraz ich konsekwentna realizacja), addytywną (prześciowe zaangażowanie w zmieniające się projekty zawodowe), stochastyczną (niesprecyzowane orientacje edukacyjno-zawodowe), asekuracyjną (orientacje zawodowe urealniane przez pryzmat chronologicznie później rozwijających się orientacji edukacyjnych), aktualistyczną w dwóch wariantach temporyzacji i pasywnej.

Następnie głos zabrała Przewodnicząca Zespołu Pedagogiki Młodzieży prof. zw. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska i podziękowała za przedstawienie wyników niezwykle twórczych i inspirujących badań nad młodzieżą. Podkreśliła, iż prezentacja Zespołu Roboczego: *Młodzież - między edukacją a rynkiem pracy* potwierdza jej przekonanie o słuszności powołania Zespołów Roboczych. Profesor podziękowała również za zwrócenie uwagi na jednostkowy wymiar wszelkich działań związanych z karierą oraz rozwojem zawodowym człowieka. Za cenne uznała również zachęty prelegentów do współpracy odnośnie realizacji zaprezentowanych projektów, co przyczyni się do zacieśniania więzi i twórczej współpracy pomiędzy poszczególnymi członkami zespołu.

Podsumowując część oficjalną VI Posiedzenia Zespołu Pedagogiki Młodzieży prof. zw. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska zaprosiła na kolejne spotkanie, które odbędzie się 30 października 2018 r. na Wydziale Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu o godz. 11:00. Profesor zapowiedziała, iż podczas kolejnego spotkania członkowie Zespołu będą mieli okazję wysłuchania wykładu prof. dr hab. Marty Urlińskiej. Natomiast w ramach cyklu: *Wartościowa Godzina z Zespołem Roboczym* zaprezentowany zostanie dorobek Zespołu roboczego koordynowanego przez prof. nadzw. UKW dr hab. Helenę Ostrowicką. Zespół skupiony jest wokół problematyki *Analiza dyskursu o młodzieży*.

Następnie Przewodnicząca zaprosiła wszystkich zebranych do wzięcia udziału w loterii zatytułowanej *Książka przekazana pod dobry adres*. Przewodnicząca ZPM podziękowała za książki na loterię dostarczone przez chętne osoby, a także zachęciła do przekazywania książek do losowania na kolejnych spotkaniach Zespołu Pedagogiki Młodzieży. Do wylosowania

spośród członków Zespołu trafiły 33 książki, które tematycznie związane są z młodzieżą i prezentują wyniki prowadzonych badań nad młodzieżą w ostatnich latach. Następnie prof. zw. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska zaprosiła przybyłych gości na lunch, podziękowała za przybycie członków Zespołu i zainteresowanie inicjatywą powołania ZMP oraz dokonała oficjalnego zamknięcia Posiedzenie Zespołu Pedagogiki Młodzieży.